

Rapport till Same Ätnams landsmöte
Stiftelsen Gaaltije – verksamhet 2022

Stiftelsen Gaaltijes verksamhet består av två huvuddelar;

A) En publik, öppen verksamhetsdel utförd genom Gaaltije-sydsamiskt kulturcentrum och Saemien museume, det samiska museet i sydsamiskt område.

B) En verksamhetsdel med inriktning på utveckling av det samiska samhället baserad på projekt och uppdrag.

A Den publika delen: Ambitionen med den publika delen är att dels vara en naturlig mötesplats för samer: för möten och event samt ett resurscentrum för samiska organisationer och personer. Dessutom är Gaaltije regionens centrum för information om samer och samisk kultur, såväl för allmänheten som för besökande turister.

I museilokalerna kommer att genomföra såväl permanenta som tillfälliga utställningar med samisk inriktning, i huvudsak med samiska och andra urfolksrelaterade konstnärer och artister.

2022 inleddes med att färdigställa lokalerna efter ombyggnationen av nedervåningen. Kontoren har flyttat till övervåningen, medan undre plan numera helt ägnas till publik- och museumsverksamhet samt butik.

De nya lokalerna invigdes den 12 mars med med mingel och öppnandet av utställningen "Dränkt barndom", konst och berättelser av Tomas och Arna Laula. Folke Fjällström bidrog med slöjd och konst i ett separat ett konstrum. Förutom dessa har sedan ytterligare fem större utställningar visats bestående av både slöjd och konst: Laponia, Aerpie, Perspektiv på retrospektiv, Tomas Magnussons slöjd och Gaskelante.

Butiken har fått en ny placering vid den nya entrén, och har lockat många nya och gamla besökare under året. Där säljs lokala, samiska produkter såsom slöjd, böcker och konst.

Evenemang som Gaaltije genomfört är: Konsert med DJ Ailo och Inna Marja, Samisk filmfestival, Teater Kometsvans och stjärnglans, samepolitisk debatt, utdelning av samisk kulturstipendium samt filmvisning och samtal om Tystnaden i Sápmi.

B Utveckling, projekt och uppdrag

Ambitionen är att vara ett centrum för samisk utveckling inriktad på näring, språk och kultur. Här är den primära målgruppen samer, samiska organisationer och företag i sydsamiskt område.

Gaaltije vill vara där det finns sydsamiska intressen att bevaka, delta i möten och seminarier, svara på allmänhetens, myndigheters och företags förfrågningar samt förmedla kontakter till det samiska samhället. Flera samarbeten har pågått och inletts med olika institutioner och aktörer.

Samarbeten, ett urval:

- Tillsammans med Ájtte och Sametinget har utarbetats ett nytt *Kulturmiljöprogram*.
- I samarbete med *Mittuniversitetet* verkar Gaaltije för att skapa utbildningar för samiska studenter och forskare, samt att uppdatera befintliga utbildningar med samiskt innehåll.
- Samarbete med *Västernorrlands museum*
- *Polisen* har inspirerats av utställningen “Allt ska bort” och tar Gaaltijes hjälp att utbilda sin personal inom området rasism och diskriminering.
- Tillsammans med *Härnösands stift* inventeras de 103 kyrkorna/församlingarna på samiska föremål.
- *Jurdabeassi* är en samisk tanke- och debattmedja över gränserna rörande hur vi i Saepmie kan förhålla oss till och ha nytta av EU.

Projekt:

- *SamRus*: syftar till att få in samiska perspektiv i Region Jämtland-Härjedalens utvecklingsstrategi. Rapporten är klar. En fortsättning på projektet följer.
- *Gaskelaante* är en inventering och dokumentation av tvångsförflyttningar och annat i gränstrakterna.
- *Skierkagidh*, ett projekt tillsammans med Tråante sameförening, Staaren sibrie och Sameföreningen i Sundsvall till vilket det sökts interreg-medel.
- *Tjärndalen*: I detta projekt görs en inventering och dokumentation av en samisk boplats vid Skalstugan nära norska gränsen.
- *Skrifter*: Det har genomförts nytryck av tidigare broschyrer, samt en ny broschyr har tillkommit: *Tre samiska kvinnoöden*
- Projekt rörande *Änge/Fjällgård*, bl a dokumentation av gravplatser på den samiska begravningsplatsen
- *Beavnardahke II /Baalka – Sámis om the Coast*, samarbetsprojekt med Saemien Sijte för synliggörande av samer vid kusterna i Trønderlag och Västernorrland.

Besök gärna den fina hemsidan! www.baalka.se

/Ylva Gustafsson